

5. Gerechtigheid doen voor mensen (Matt. 6: 1-18)

5.1 Gerechtigheid die het niet is.

We hebben in Matth. 5:16 al gezien dat de Heer Jezus van ons verwacht dat we ons licht moeten laten schijnen voor de mensen. Praktisch gezien betekent dat dat onze levenswandel zodanig moet zijn dat onze omgeving onze goede werken opmerkt en daardoor God gaat verheerlijken. Maar het is ook mogelijk om ervoor te zorgen dat anderen onze goede werken opmerken met een ander motief, namelijk dat we er zelf door verheerlijkt worden. Dit was het geval bij de schriftgeleerden en Farizeeën. De Heer Jezus zegt hiervan: "*Al hun werken doen ze om in het oog te lopen bij de mensen*" (Matth. 23:5 e.v.). Ook bij christenen komt helaas dit ijdele eerbejag (Fil. 2:3) voor. De Heer waarschuwt hiervoor: "*Ziet toe, dat ge uw gerechtigheid niet doet voor de mensen, om door hen opgemerkt te worden*"...en hij geeft een toepassing hiervan op drie gebieden namelijk het geven, het bidden en het vasten. Merk op dat de Heer Jezus deze zaken rekent onder 'het gerechtigheid doen'. Bij het geven (van giften) kunnen we ons dat wel voorstellen evenals bij het voorbede doen en de geestelijke strijd bij het vasten. Kun je ook nog zeggen dat bidden om ons dagelijks brood (Matth. 6:11), waarbij je aan God vraagt om in jouw behoeften te voorzien, ook valt onder het 'gerechtigheid doen'? Persoonlijk geloof ik van wel. Je belijdt daarmee je afhankelijkheid van God en dat je ook voor deze zaken je vertrouwen (geloof) op Hem stelt.

Het zal duidelijk zijn dat als het motief bij het doen van gerechtigheid niet zuiver is dat er dan ook geen sprake meer is van gerechtigheid doen in Gods ogen en er ook geen loon meer is te verwachten. De Heer Jezus zegt ervan: "*Ze hebben hun loon reeds*". Hun loon is dat ze de aandacht krijgen van de mensen, maar 'hemels' loon is er verder niet meer bij.

5.2 Onze Vader ziet in het verborgene.

Het probleem dat wij als mensen hebben is dat we aanzien wat voor ogen is (1 Sam. 16:7). We komen onder de indruk (of juist niet) van dingen die we uiterlijk waarnemen. Als we echter zouden kunnen zien zoals God ziet, namelijk in het hart van ieder mens, dan zouden veel positieve indrukken spoedig verbleken. We zouden dan ook niet meer in de verleiding komen om onze gerechtigheid te doen voor mensen want de 'valsheid' daarvan zou meteen openbaar zijn voor ieder mens. Zo is het in deze wereld niet, tenminste niet voor mensen maar wel voor onze Vader. Hij kijkt 'door de buitenkant heen' naar ons hart. De Bijbel maakt hier en op veel andere plaatsen duidelijk dat God in het verborgene ziet. We noemen er enkele:

Ps. 139:2: "*Gij verstaat van verre mijn gedachten.*"

Ps. 139:4: "*Want er is geen woord op mijn tong, of, zie, HERE, Gij kent het volkomen*" (God weet waarom we bepaalde dingen zeggen).

Ps. 51:8 : "*Zie, Gij wilt waarheid in het verborgene*".

Spr. 15:11: "*Dodenrijk en verderf liggen open voor de HERE, hoeveel te meer de harten der mensenkinderen*".

Hebr. 4:13: "*..alle dingen liggen open en ontbloom voor de ogen van Hem, voor wie wij rekenschap hebben af te leggen*".

Het feit dat God alles weet wat er zich in ons hart afspeelt kan sommige christenen beangstigen. Hoewel het goed is om God te vrezen dienen zulke christenen toch ook voortdurend te beseffen dat ze begenadigd zijn in de Geliefde (Ef. 1:6). Hij weet wat maaksel wij zijn (Ps. 103:14) en Hij verwacht van ons geen vrucht dan die, door Zijn Heilige Geest, in ons is bewerkt (Gal. 5:22).

Daarom is het ook niet goed om voortdurend met ons innerlijk bezig te zijn en bij al onze dienst aan God na te gaan of alle motieven nog zuiver zijn. Zo iets kan gemakkelijk leiden tot 'geestelijke verkrampting'. Paulus schrijft in 1 Cor. 4:4 dat hij niet eens zichzelf beoordeelt. Hij weet dat alleen God hem volkomen kan doorgronden en dat te zijner tijd, voor de rechterstoel van Christus, de raadslagen der harten openbaar gemaakt zullen worden (vers 5). Dan staat er zo indringend: "*en dan zal aan elk*

zijn lof geworden van God". Dan zal blijken wat goud, zilver en kostbaar gesteente is, maar ook hout, hooi of stro (1 Cor. 3:12) . Deze laatste drie 'materialen' houden geen stand in het vuur van Gods oordeel.

5.3 Het loon.

De Heer Jezus spreekt in dit gedeelte (Matth. 6:1-16) ook over loon en vergelding (de verzen 4,6 en 18). Er wordt hier niet verteld waaruit die vergelding (dat loon) bestaat en ook niet wanneer die vergelding zal zijn, er wordt alleen maar gezegd dat 'uw Vader, die in het verborgene ziet, het u zal vergelden'. Nu spreekt het N.T. op verschillende plaatsen over loon en vergelding en dit onderwerp is een bijbelstudie apart. We gaan er hier dan ook niet uitvoerig op in. Duidelijk is in ieder geval dat er een toekomstige vergelding is maar ook een vergelding in deze tijd (Marc. 10:30).

5.4 Het geven van aalmoezen.

Het geven van aalmoezen behoorden met het bidden en het vasten tot de belangrijkste godsdienstige verplichtingen van de Farizeeën. Het woord aalmoes komt in het O.T. niet voor hoewel in de Mozaische wet wel werd gewezen om mild te zijn t.o.v. de armen (Deut. 15:11). In het N.T. vinden we op verschillende plaatsen aanmoedigingen en 'bevelen' met betrekking tot de weldadigheid (bijv. Gal. 2:10, 2 Tim. 1:17, Hebr. 13:16). Aalmoezen en gebeden worden ook in één adem genoemd door de engel als hij Cornelius, de Romeinse hoofdman, aanspreekt: "*Uw gebeden en aalmoezen zijn voor God in gedachtenis gekomen*" (Hand. 10:4).

In de tijd van de Heer Jezus was het geven van aalmoezen voor een aantal mensen een gelegenheid geworden om roem te verkrijgen. De Heer Jezus gebruikt hier opzettelijk een overdrijving: het 'voor u uitbazuinen' om het belachelijke van deze handelwijze aan te tonen. De tegenstelling met 'de linkerhand die niet weet wat de rechter doet' is hierdoor wel bijzonder groot. De boodschap is duidelijk: het motief bij het geven moet zijn de liefde voor God en voor de naaste en niet één of ander persoonlijk voordeel zoals roem bij anderen (in de krant lees je nogal eens dat de één of andere ster weer een gift gegeven heeft aan een liefdadigheidsinstelling). Toch is het weleens moeilijk om niet aan voordeel te denken bij het geven omdat de Bijbel toch ook beloften geeft voor degenen die geven. We noemen er enkele:

Spr. 3: 9 en 10: "*Vereer de Here met uw rijkdom en met de eerstelingen van al uw inkomsten, dan zullen uw schuren met overvloed gevuld worden en uw perskuipen met most overstromen*".

2 Cor. 10:6: "*Wie mildelijk zaait zal mildelijk oogsten..*".

Deze beloften kunnen een stimulans zijn bij het geven, maar het motief moet zijn de liefde voor God en de naaste. God heeft de blijmoedige gever lief (2 Cor. 9:7).

5.5 Het gebed.

Wat is bidden? Kramers's woordenboek geeft als eerste omschrijving van bidden: zich tot God richten. Heel dikwijls gebeurt dat in de vorm van vragen of verzoeken. Maar het kan ook de vorm hebben van lofprijzing of aanbidding. Maar in ieder geval is het duidelijk dat het gebed is in het leven van een christen van vitaal belang is en als de Heer Jezus spreekt over: wanneer gij bidt (vers 5) dan neemt hij zonder meer aan dat zijn volgelingen dat ook op gezette tijden doen (hetzelfde geldt trouwens voor het aalmoezen geven (vers 2) en het vasten (vers 16)).

Hoewel bidden vanzelfsprekend is voor de christen is het 'goed' bidden minder vanzelfsprekend. In Luk. 11:1 komen de discipelen bij de Heer Jezus met de vraag: "*Heer, leer ons bidden*". En dan leert de Heer Jezus het gebed dat hij ook hier aan zijn discipelen leert: Het Onze Vader. We gaan later uitvoeriger op dit gebed in maar we noemen eerst twee vormen van verkeerd bidden die de Heer Jezus hier naar voren brengt:

1. Het bidden om zich aan de mensen te vertonen. De Farizeeën en de schriftgeleerden spraken voor de schijn lange gebeden uit (Matth. 23:14). Hiermee 'paradeerden' ze hun geestelijkheid en het motief was: eer van mensen. De Heer Jezus noemt ze huichelaars. Dergelijke schijnvertoningen komen helaas ook bij christenen voor. Luid bidden, 'mooi bidden' of lang

bidden om de aandacht van mensen te trekken kun je in bepaalde samenkomsten nog weleens ervaren en soms ook bij jezelf. Laten we deze valkuil vermijden. Anderzijds is er helaas vaak ook weer een bepaald gevoel van schaamte bij het bidden in het openbaar (bijvoorbeeld in een restaurant). Laten we er niet voor terugdeinzen om ook op deze eenvoudige manier ons licht te laten schijnen voor de mensen! Dat we in onze binnenkamer moeten gaan betekent dat we mensen moeten buitensluiten (dit geldt natuurlijk alleen voor persoonlijk gebed) en ook, in zekere zin, onszelf. Vaak moeten eerst allerlei andere 'stemmen' tot zwijgen gebracht worden voordat je echt kunt gaan bidden. Daarom geven sommige christenen ook de voorkeur aan nachtelijke gebedstijden, omdat dan zowel de omgeving maar ook je eigen geest het meest rustig is.

2. Het gebruik van het omhaal van woorden. Hier wordt het Griekse werkwoord 'battologeo' gebruikt, dat is het gedachteloos spreken of kletsen. Dus geen rozenkransgebeden (RK-kerk) of gebedswielen zoals bij de Boeddhisten. Op deze manier wordt het gebed verlaagd tot een mechanische aangelegenheid en heeft het geen waarde voor God. Veelheid van woorden maakt ook geen indruk op God, Hij heeft trouwens geen informatie van ons nodig omdat Hijzelf kennis heeft van alle dingen. Hij is dan ook volledig op de hoogte van onze situatie en onze noden.

Het één en ander betekent trouwens niet dat we in ons gebed geen zaken zouden mogen herhalen. De Heer Jezus bad ook driemaal tot de Vader of de beker (van het lijden) niet aan Hem voorbij kon gaan (Matth. 26:39, 42 en 44). Hij leerde Zelf (met de gelijkenis van de onrechtvaardige rechter in Luk. 18:1-8) dat Zijn discipelen moesten volharden in het gebed. Waar het omgaat is dat we niet gedachteloos en zonder dat ons hart er bij betrokken is, allerlei woorden voor God uitspreken. Onze gebeden dienen zoveel mogelijk weloverwogen te zijn en uit ons hart te komen. De 'lengte' van het gebed is dan secundair. Hannah (1 Sam. 1:12) bleef lang bidden voor het aangezicht des HEREN, maar haar gebed kwam uit haar hart. Omdat ze door grote zorg en smart gekweld was, had ze zolang gesproken (vers 16).

5.6 Waarom bidden?

De vraag die nu naar voren komt is: Waarom moeten we dan nog bidden als God al onze noden al kent? In 8.3 wordt uitgebreider op deze vraag ingegaan maar ik wil hier in het kort iets over zeggen. We moeten in de eerste plaats bidden eenvoudig omdat God dat van ons verlangt! Hij wil gebeden zijn en Hij verlangt naar het contact met elk van Zijn verlore kinderen! Verder is het gebed niet alleen maar vragen voor onszelf maar ook voor anderen en in meer algemene zin voor de voortgang van Gods Koninkrijk op aarde! We worden op deze manier betrokken bij de geestelijke strijd in de hemelse gewesten. Verder, maar zeker niet in de laatste plaats, kan het gebed ook de vorm hebben van lofprijzing en aanbidding. God wordt dan groot gemaakt in ons gebed en allerlei noden en problemen verdwijnen dan even naar de achtergrond. Toch mogen we ook steeds met onze eigen wensen, noden en problemen bij onze hemelse Vader aankomen. Fil. 4:6 zegt in dit verband: "*Weest in geen ding bezorgd, maar laten bij alles uw wensen door gebed en smeking met dankzegging bekend worden bij God*".

5.7 Het Onze Vader, een 'model-gebed'.

Vers 9 begint met: *Bidt gij dan aldus*. De Heer Jezus heeft dan eerst uitgelegd hoe we zeker niet moeten bidden. Hij heeft gewezen op de twee 'valkuilen' namelijk: het bidden om je aan de mensen te vertonen en de omhaal van woorden. Nu laat Hij zien hoe we wel moeten bidden en Hij leert Zijn discipelen een 'modelgebed'. Dit zo bekende 'Onze Vader', dat bij heel wat gelegenheden gebeden wordt, mag inderdaad letterlijk nagebeden worden (als het maar meer is dan alleen de woorden nazeggen). Toch geloof ik dat de Heer hier eerder een standaard heeft willen geven voor het soort gebeden dat welgevallig is bij God. Wat moeten de prioriteiten zijn in de gebeden van Gods kinderen en wat zijn de belangrijke ingrediënten? In het 'Onze Vader' komen deze zaken aan de orde.

5.8 Een veelzeggende volgorde.

Het eerste dat bijzonder opvalt in het gebed is de volgorde. Eerst God zelf, Zijn naam, Zijn Koninkrijk en Zijn wil en daarna onze noden en behoeften: zowel materiële als immateriële (geestelijk en

psychisch). Het gebed eindigt met een doxologie (lofverheffing) dat echter niet in alle handschriften voorkomt. Daarom heeft de vertaler het tussen haken geplaatst.

Voor onze gebeden betekent dit dat we de zaken die Gods Koninkrijk betreffen de hoofdprioriteit geven terwijl onze noden en behoeften secundair zijn.

5.9 De regels nader bekeken.

Het gebed begint met: *Onze Vader die in de hemelen zijt*. Wat een geweldig voorrecht voor de christen is het om de almachtige God te mogen aanspreken met: Onze Vader. Het geeft niet alleen aan dat God een persoon is (veel mensen zien God ook wel als de één of andere onpersoonlijke macht of kracht) maar vooral ook een liefhebbend persoon, een vader. Het woord Vader, duidt op een bepaalde intimiteit en op een zorgzaamheid. Niet weinig christenen hebben nare ervaringen gehad met hun aardse vaders en hebben dan ook moeite om God als Vader te zien. God is echter een volmaakte Vader, die Zijn kinderen door en door kent en liefheeft en ook opvoedt. De Heer Jezus zelf sprak God ook steeds aan als Vader en in Joh. 20:17 zegt Hij zo treffend: *..maar ga naar mijn broeders (!) en zeg hun: Ik vaar op naar mijn Vader en uw Vader, naar mijn God en uw God.*

De toevoeging: *die in de hemelen zijt*, geeft iets majesteitelijks aan. Hoewel God wel betrokken is bij Zijn schepping is Hij tegelijkertijd ook verheven boven Zijn schepping. Pred. 5:3 zegt: *..want God is in de hemel en gij zijt op aarde, laten daarom uw woorden weinige zijn.*

Met *'uw naam worde geheiligd'* geven we aan dat we wensen dat Gods naam heilig geacht zal worden onder de mensen. In onze tijd is er sprake van een verschrikkelijke ontheiliging van Gods naam. Denk alleen maar aan het veelvuldig misbruik van Gods naam in de dagelijkse 'omgangstaal'. Steeds openlijker wordt Gods naam ook gelasterd in de media. Verder wordt Gods naam ook veelvuldig ontheiligd doordat er veel kwalijke zaken geschieden door mensen die in de wereld bekend staan als 'christelijk'. Er zal echter een moment komen in de wereldgeschiedenis waarna God zijn heilige naam niet meer zal laten ontheiligen (Ez. 39:7). Wij kunnen en moeten bidden dat Gods naam weer geheiligd wordt. Onze eigen levenswandel speelt daarbij een belangrijke rol (Matth. 5:16).

Met de bede *'uw Koninkrijk kome'* drukken we de wens uit dat Gods Koninkrijk, dat met de bediening van de Heer Jezus hier op aarde manifest geworden is, zal groeien en dat het spoedig zijn (voorlopige) voltooiing zal vinden door de wederkomst van de Heer Jezus. Gods Koninkrijk is in voortdurend conflict met het rijk van satan. De levens, maar ook in het bijzonder de gebeden van de kinderen Gods spelen in dit conflict een belangrijke rol. Als wij bidden voor de groei van het Koninkrijk dan bidden we eigenlijk ook dat de boze terrein verliest. Waar Gods heerschappij manifest wordt daar verliest satan zijn greep op de mensen. Daarom is *'uw Koninkrijk kome'* ook een oorlogsverklaring aan de tegenstander.

De bede *'uw wil geschiede'* hoort bij *'uw Koninkrijk kome'* want overal waar Gods wil gedaan wordt, wordt Gods Koninkrijk manifest. Het lijkt een beetje vreemd dat wij moeten bidden dat de wil van de almachtige God op aarde zal geschieden. Het hoeft echter geen enkel betoog dat een heleboel zaken hier op aarde niet naar de wil van God zijn (maar wel door Hem worden toegelaten). De mens heeft de mogelijkheid om tegen de wil van Zijn Schepper in te gaan en dat is overigens zeer tot zijn ongeluk want Gods wil is niet grillig, maar goed, welgevallig en volkomen (Rom. 12:2). Hij heeft de aarde en de mens daarop gemaakt en Hij weet ook precies wat wel en niet goed is voor de mens. Daarom is het een grote dwaasheid om zich te verzetten tegen de wil van God. Het is duidelijk dat we dit gebed niet kunnen bidden als we onze eigen wil niet ondergeschikt gemaakt hebben aan de wil van God. Ook de Heer Jezus deed dat toen Hij hier op aarde was: *"Want in ben van de hemel nedergedaald, niet om Mijn wil te doen, maar de wil van Hem die Mij gezonden heeft"* (Joh. 6:38).

De toevoeging *'gelijk in de hemel alsook op de aarde'* behoeft weinig toelichting. In de hemel geschiedt Gods perfecte wil. Toen satan en zijn engelen in opstand kwamen tegen God werden ze ook uit de directe tegenwoordigheid van God gebannen (Luk. 10:18). Onze wens en bede is nu dat Gods wil net zo perfect op aarde zal gaan geschieden als nu al in de hemel het geval is.

Na het driemaal 'Uw' in de verzen 9 en 10 komt het driemaal ons in de verzen 11, 12 en 13. Hoewel de betekenis van 'arton epiousion' (vers 11) dat hier vertaald is met 'brood dagelijks' omstreden is [Studie-

bijbel, pag. 117] wordt er in het algemeen van uitgegaan dat hier de dagelijkse levensbehoeften bedoeld worden zoals: voedsel, kleding enz [Stott, pag. 149]. Met de bede van vers 11 drukken we onze dagelijkse afhankelijkheid van God uit. We belijden dat alle goede gaven uiteindelijk van Hem komen en bidden dat Hij ons dagelijks kracht en gezondheid en nog veel meer zal schenken. Het woordje 'dagelijks' suggereert dat we werkelijk dag voor dag leven en dat we ons geen zorgen maken tegen de dag van morgen (Matth. 6:34). We maken hierbij nog twee opmerkingen:

1. Het lijkt in deze tijd een beetje merkwaardig om te bidden voor de dagelijkse levensbehoeften terwijl ze in ons land voor de gemiddelde burger voor het grijpen liggen. Het idee van het afhankelijk zijn van God gaat hierbij verloren. Helaas is maar al te vaak gebleken dat welvaart het geestelijk klimaat in een land negatief beïnvloedt. We denken hierbij aan wat God tegen Israël zei: *"Zij beseft echter niet, dat Ik het ben, die haar het koren, de most en de olie heb gegeven, die haar het zilver rijkelijk geschonken heb en het goud".....(Amos 2:7)*. Een christen moet beter weten. Hij weet dat zijn welvaart van God komt en dat hij rentmeester is. Laat Hij er God voor danken en op een Gode welgevallige manier met zijn rijkdom omgaan.
2. Dat we bidden voor ons dagelijks brood betekent uiteraard niet dat we er niet meer voor zouden hoeven te werken. De opdracht om te werken (indien mogelijk) is duidelijk in Gods woord neergelegd (Bijv. 2 Thess. 3:12).

De mens heeft ook immateriële noden en behoeften. De bede 'en vergeef ons onze schulden' betekent niet dat we opnieuw vergeving gaan vragen voor eerder beleden zonden. Het betekent wel dat we aan God vragen onze 'dagelijkse zonden' (onreinheid in denken en handelen, oneerlijkheid enz.) te vergeven. Deze zonden moeten, voorzover we ons daarvan bewust zijn, ook bewust beleden worden (1 Joh. 1:9). Zonder schuldvergeving zijn we niet in het reine met God. Gods schuldvergeving aan ons is gekoppeld aan onze bereidheid om anderen te vergeven (vers 12b en vers 14). Dit betekent niet dat God ons vergeeft **omdat** we anderen vergeven maar alleen dat God ons niet vergeeft als wij anderen niet vergeven. De Heer maakt in Matt. 18:21-35 dit nog een extra duidelijk. Uit de gelijkenis wordt bovendien duidelijk dat de schulden van anderen t.o.v. ons niets zijn vergeleken bij wat God ons vergeven heeft.

De vraag die je nog wel eens hoort is of je ook moet vergeven als de ander daar niet eens om vraagt of geen berouw over toont. Marcus 11:25 lijkt deze vraag bevestigend te beantwoorden. Anderzijds lijkt Luk. 17:3 weer (wat het geen berouw betreft) de voorwaarde te stellen:..indien hij berouw heeft..Het lijkt me juist om te zeggen dat we in ieder geval een houding van vergeving moeten hebben maar het bewust uitspreken van vergeving in geval er geen berouw is, lijkt me niet schriftuurlijk.

De betekenis van de bede 'en leid ons niet in verzoeking' is enigszins moeilijk. Jac. 1:13 leert dat God niemand in verzoeking brengt en dat de verzoeken voortkomen uit onze eigen begeerten terwijl Jac. 1:3 vermeldt dat we het voor enkel vreugde moeten houden als we in velerlei verzoeken vallen omdat hierdoor volharding wordt uitgewerkt. Hoe kun je dan nog vragen aan God dat je niet in verzoeking wordt geleid? Toch zijn er wel teksten die iets soortgelijks uitdrukken: *"Waakt en bidt dat gij niet in verzoeking komt."*.(Matt. 26:41).

Het lijkt erop dat het één en ander niet in strijd met elkaar is. De betekenis kan zijn dat we aan God mogen vragen om ervoor te zorgen dat we niet in zodanige situaties terecht zullen komen dat we ernstig verzocht worden waardoor we tot zonde kunnen komen. De verzoeking komt trouwens niet van Godswege maar vanuit ons eigen vlees en wordt aangevuurd door satan. Als we dan toch in zo'n situatie gekomen zijn dan moeten we standhouden. *"God is getrouw, Hij zal niet gedogen dat we boven vermogen verzocht verzocht worden"* (1 Cor. 10:13). Als we dan metterdaad standhouden dan bouwen we aan ons christelijk karakter en daarom moeten we, in zekere zin, voor zulke 'gelegenheden' dankbaar zijn. Het lijkt me goed om te benadrukken dat de verzoeking op zich nog geen zonde is. Pas als de begeerte bevrucht is, baart zij zonde (Jac. 1:15). Dit betekent dat van de verzoeking een begeerte uitgaat en dat het daaraan gehoorzamen tot zonde leidt (Rom. 6:12). Een oudtestamenteisch voorbeeld van een gebed om niet in verzoeking te komen is Spreuken 30: 8 en 9. Hierin vraagt Agur aan God om hem armoede noch rijkdom te geven omdat hij in beide gevallen in ernstige verzoeking kan komen (vers 9). Maar als je dan nauwelijks kan rondkomen dan mag je best bidden dat je niet in

verzoeking komt om op een gemakkelijke maar illegale manier aan geld te komen. Evenzo mag een christen die ex-alcoholist is bidden dat hij niet in zodanige situaties verzeild raakt waardoor hij weer opnieuw gaat drinken.

De bede '*maar verlos ons van de boze*' heeft te maken met het voorafgaande. Onder 'de boze' moeten we dan (naar alle waarschijnlijkheid) de satan verstaan die de kinderen Gods tot zonde probeert te verleiden [Stott, pag. 150, EBC, pag. 174]. Sommigen zien echter in 'de boze' meer 'het kwade' [Studiebijbel, pag. 119]. Zo ook in Zondag 52 van de Heidelberger Catechismus waar de duivel, de wereld en het vlees als 'doodsvijanden' worden aangemerkt. Dat we mogen bidden voor bescherming tegen de list van de boze en bevrijding van zijn invloeden in ons leven mag ons er niet van weerhouden ook de wapenrusting Gods aan te doen waardoor we kunnen standhouden tegen de verleidingen des duivels (Ef. 6:16).

John Stott (pag. 151) ziet in de drie beden van de verzen 11,12 en 13 een heenwijzing naar de drieëenheid. Door de schepping en de voorzienigheid van de Vader ontvangen we ons dagelijks brood, door het verzoenend sterven van de Heer Jezus kunnen we vergeven worden en door de kracht van de inwonende Heilige Geest worden we verlost van de boze. Hij besluit dan: "Geen wonder dat sommige oude manuscripten (hoewel niet de beste) eindigen met de lofzegging waarbij 'het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid' aan deze drieënige God worden toegeschreven, die het alleen toekomt".

5.10 Het vasten.

De Farizeëen vastten regelmatig en naar we mogen aannemen uit Luk. 18:12 zelfs tweemaal per week. Het is ook niet het vasten wat de Heer hier veroordeelt maar wel, evenals bij het geven en bidden, het verkeerde motief namelijk om zich aan de mensen te vertonen. Een christen die vast, toont zich aan Zijn Vader. In de tijd van de Heer Jezus kwam het voor dat men bij het vasten somber keek en het gelaat ontoonbaar maakte door zich niet te wassen [Studiebijbel, pag. 121] en men vertoonde zich zo aan de mensen. De Heer Jezus veroordeelt deze huichelachtige praktijk en zegt dat we ons hoofd moeten zalven en ons gelaat wassen om ons aan de Vader te vertonen.

De Heer Jezus veronderstelt dat zijn volgelingen van tijd tot tijd vasten (wanneer gij vast in vers 16). Maar wat zijn, bijbels gezien, de redenen voor vasten?

In het O.T. zien we dat er gevast werd om verschillende redenen. We geven enkele voorbeelden:

1. Om Gods oordeel af te wenden. In Jona 3:5 lezen we dat de mannen van Ninevé een vasten uitriepen en zich van klein tot groot met rouwgewaden bekleden.
2. Als een teken van boetedoening. In Neh. 9:1 lezen we dat de Israëlieten bijeenkomen, vastende en in rouwgewaad met aarde op het hoofd.
3. Voor Gods hulp in tijden van grote nood. In 2 Kron. 20:3 lezen we dat koning Josafat voor geheel Juda een vasten uitriep toen het werd bedreigd door een geweldig groot leger van de Ammonieten en de Moabieten. In Est. 4:16 lezen we dat al de Joden in Susau door koningin Esther worden opgeroepen te vasten opdat haar verzoek bij de koning ten gunste van de Joden zal worden ingewilligd. In al deze gevallen betreft het een gezamenlijk vasten. Ook zijn er voorbeelden van het individuele vasten zoals David tijdens de ziekte van zijn kind (2 Sam. 12:16) en Achab (1 Kon. 1:27) toen Elia hem het oordeel had aangekondigd. In Dan. 9:3 lenen we dat Daniël vastte en bad in zak en as om de zonden in het heden en het verleden van zijn volk.

In het N.T. zijn er eveneens voorbeelden van het vasten:

1. Anna diende God met vasten en bidden (Luk. 2:37).
2. De Here Jezus vastte zelf voordat Hij aan zijn bediening begon veertig dagen en nachten in de woestijn (Matth. 4:2).
3. In Hand. 13:2 wordt er in Antiochië gevast bij de dienst des Heren voordat Barnabas en Saulus worden uitgezonden (Hand. 13:2 en 3).

In al deze gevallen werd steeds ernstig het aangezicht van God gezocht. Het is opvallend dat de discipelen van de Heer Jezus niet vastten zolang de Heer bij hen was (Matth. 9:15). In Christus was God nu zeer nabijgekomen!

Een christen in deze tijd kan om dezelfde redenen vasten als hierboven al genoemd zijn. Belangrijk is steeds het motief: waarom vasten we? Als het zelfzuchtige motieven zijn dan is het onwaarschijnlijk dat het vasten iets uitwerkt. Welke reden er ook is, laten we ons steeds afvragen in hoeverre God hiermee werkelijk gediend wordt.

Nog één reden voor vasten willen we hier vermelden namelijk om het lichaam te tuchtigen (1 Cor. 9:27). Wanneer je een slaaf geworden bent van eet- en/of snoepgewoonten kan het nodig zijn om te vasten om hiervan bevrijd te worden. Paulus schrijft in 1 Cor. 6:12: "*Alles is mij geoorloofd maar ik zal mij door niets laten knechten*". Dus ook niet door je eetlust!